

(Fogtmann) mener, at Haarene ikke kunne rejse sig paa mit Hovede, vil jeg sige, at det kunne de meget godt. Jeg maa maasse med den ærede Formands Tilladelse oplyse det ærede Medlem om, at det, som bærer det Navn, stammer slet ikke derfra, at det er Haarene, som rejse sig, men derimod en Fornemmelse, som stammer fra Nervestykket; Haarene kunne altsaa meget godt rejse sig paa mit Hovede; men det var jo ikke det, der skulde tales om. Jeg vilde blot endnu gøre denne Bemærkning om Centrifugemælken, fordi der er mange Ting af den Slags, der godt kunne gælde ude i Agitationen som noget saa udmærket, saa brillant at bruge. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds, har vistnok dog levet for længe paa Stenbroen, til at kende rigtig til Forholdene. Jeg har derfor villet oplyse dette, for at han kan blive overbevist om, at det Forhold, han talte om, kender han ikke rigtig til.

Berntsen: Det foreliggende Lovforslag har jo, som vi nu have været Vidne til baade i Saar og i Dag, fra forskellige ærede Medlemmers Side været gjort til Genstand for en ublid, ja, jeg kunde næsten sige ubarmhjærtig Kritik. Jeg vil nødig bruge et saa agitatorisk og æggende Udtryk, som den ærede sidste Taler brugte om „Kjøbenhavneriet“, men jeg vil dog sige, at det har interesseret mig at lægge Mærke til, ja det er i Grunden ret karakteristisk at den egentlige Modstand, vi indtil nu have hørt mod det foreliggende Forslag, ere kommet fra ærede Medlemmer, som man uden at fornærme i daglig Tale vilde kalde Kjøbenhavnerne, og det er i og for sig ret naturligt. De ærede Medlemmer, som daglig Nar ud Nar ind leve i en Stad som denne, hvor man vel dyrker Bakkus i større Udtrækning end nogen anden hidtil kendt Gud i Verden, kommer til at se dette Spørgsmaal fra et noget andet Synspunkt, end vi ude paa Landet se denne Sag. Vi Landboere se dette Spørgsmaal fra en noget anden Synsvinkel end den, de ærede Medlemmer have gjort gældende. Alle erkende de jo, at Landboerforholdene i de sidste Nar have været vanskelige, alle maa indrømme, at Landboerne have levet under meget vanskelige og trange Naar, og at hvad der har ramt Bønderne, er ogsaa blevet føleligt baade for Husmands-

og Arbejderklassen paa Landet. Det er vitteligt for alle, at Ejendomspriserne ere gennemsnitlig blevne reducerede med en Tredjedel af Ejendommenes oprindelige Værdi, og Forholdene have jo i mange Naader været vanskelige. Naar man nu opfaster Spørgsmaal om, hvad Lovgivningsmagten har gjort for at komme de økonomisk uheldigtstillede Landboere i Møde under disse vanskelige Forhold, er det sørgeligt, men sandt, at i de senere Nar, er der, naar jeg undtager Konverteringsloven, som var af en virkelig reel Betydning for de forgældede Landboere, er der ikke udrettet synderligt for Landboerne, og det beklager jeg i høj Grad. Man vil sige, at Landboerne dog hist og her have faaet en Jærnbane, men lige saa sikkert er det, at naar man giver Landboerne en Jærnbane, giver man dem den ikke paa samme Maade, som naar man lader en Jærnbane stikke ind til Kjøbenhavn, thi saa fritager man Kjøbenhavn for at give Bidrag til en saadan Jærnbane, medens man ikke glemmer at lægge en tilstrækkelig Byrde paa de Egne ude i Landet, der komme til at nyde godt af et saadant Jærnbaneanlæg. Bønderne have foruden disse vanskelige Forhold ogsaa vanskelige Bestatningsforhold, som der ikke er rørt ved i de senere Nar. Det er vitteligt, at Hartkornsskatten baade til Amt og Kommune er steget i betydelig Grad, og endvidere have vi en Toldstatlov, som ikke blot er 27 Nar gammel, som anført her i Dag, men som i væsentlig Grad hviler tungt paa Landbefolkningen. Desuagtet have Bønderne med prisværdig Energi vidst at klare sig under disse vanskelige Forhold. Man har oprettet Andelsmejerier omkring i Landet, som have givet Bønderne hidtil ukendt betydelige Indtægter. Da Lyffland lukkede Landboernes Marked i Hamborg for Udsørel af Svin, vare Landboerne parate til at afværge Slaget ved at oprette Andelsflaoterier. Nu er man ved at skabe en ny Indtægtskilde ved Udviklingen af vort Havebrug og Udsørelsen af Haveprodukter, hvad der jo i meget høj Grad vil komme Landboerne og navnlig Arbejderklassen og Husmandsklassen til gode. Det forekommer mig derfor ikke at være for tidligt, at der her pæns en Haandsrækning, og dette Lovforslag, som her foreligger, forekommer mig at pege i den Retning. Det forekommer mig, at dette Lov-